

# KŐSZEG ÉS VIDÉKE

## Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona, félévre 4 korona,  
negyedévre 2 korona, egyes szám ára  
20 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér.

Hirdetés nagyság szerint.

Szépirodalmi, társadalmi, és köz-  
gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények  
a szerkesztőséghez intézendők.

Előfizetési pénzek és reklamációk,  
Feigl Gyula

kiadó címére küldendők.

XXII. évfolyam.

Felelős szerkesztő:  
WITTINGER ERNŐ.

27. szám.

## A lejtőn lefelé.

Tehát megtörtént. Véres diadalt ültünk ismét saját érdekeink fölött. A városi konverziót megbuktattuk. A többi városi javaslatok is haldoklának. Győzelmi mámorban uszik a fél város, pedig talán gyászolni kellene.

Győzött ismét a hagyományos szellem. Kíméletlenül letiporni mindent, ami véletlenül mástól ered. Hogy a városi érdek szenved e miatt, ki bánja azt? A fő, hogy másnak ne lehessenek érdemei. Ha e javaslatok véletlenül azok köréből eredtek volna, kik most azt megbuktatták, ugy bizonyára azok buktatták volna meg, kik most pártolói voltak.

Ez nálunk a törvény. Sajnos oly következetesen érvényesül, mint a fizika megingatlan szabályai.

Nem kutatjuk hol követték el a nagyobb hibát, ott-o a hol sok érdekelt és illetékes tényező bevonása nélkül ötletszerűen pendítették meg e fontos javaslatokat, avagy ott, a hol azért nem kellettek e javaslatok, mert nem tudták megbocsátani, hogy a kezdeményezésből kizárattak. Vétkeztek mind a két oldalon, a levét pedig majd megissza a város. Hogy abba egyszer önálló városi létünk, a régi dicsőség utolsó foszlánya is befuladhat, ahhoz ugyebár semmi közünk. Ki fog manapság nyargalni ilyen formásgokon!

Szegény város, mintha bizony ő tehetne róla, hogy gyermekei nem tudják egymást megérteni,

hogy soha sem keresik azokat a pontokat a hol véletlenül megegyeznek, hanem a helyett egyre szélesítik és áthidalhatlanná teszik az űrt, a mely őket egymástól elválasztja. Pedig hány esetben okulhattunk volna már saját kárunkon. Hol lehetnénk mi már, ha meg akartuk volna egymást érteni. Soha sem jutottunk volna a hanyatlás a tepszpedés abba a szédítő mélységébe, a melyből a régi dicsőség fényére csak elpirulva vethetünk fel egyegy tekintetet.

A személyi tekintetek dominálnak nálunk az elvek felett. Elvek?! Mi az elv? Elv az a mit én állítok fel. Csak nem hódolok idegen elveknek? Ilyen áldozatot nem követelhet tőlem senki. Mit bánom én, hogy jó, hogy városi szempontból üdvös ez, vagy amaz. Elég az, hogy nem tőlem eredt. Akkor le vele! Hallatlan vakmerőség nélkül nem kezdeni ilyes valamint. Ez nálunk az okoskodás.

Takarékoskodjunk a városnál! Ez az utolsó évek hangzatos jelszava. Midőn pedig az ige testet ölt, midőn nyilvánossá lesznek a javaslatok, melyekkel e jelszavakat a gyakorlati életbe átültetni akarják, akkor egyszerre mindenki gavallér. Nem akar többé garaszkodni senki.

Aki egymagában üléseket beszélt keresztül a legridegebb takarékoskodás mellett, az most röpiratokat ad ki a konverzió, a megtakarítás ellen. Még meg is ijeszti a javaslat pártolóit.

De mi az ördögnek is nekünk a konverzió. Hisz mindössze arról van szó ugyebár, hogy egy-két perccel, pár ezer forinttal több vagy keve-

sebb kamatot fizet a város. Ki fog ily lapálakkal komolyan foglalkozni? Még ránk találják fogni, hogy smucigok vagyunk, ha még sokat zavarkodunk néhány rongyos pár percent miatt. Szót sem érdemel az egész! Aztán miért ne fizetnénk mi több perccel. Az a jele, hogy van. Nem úgy van minálunk, mint más szegény városnál. Hisz itt mindenki uszik a jólétben. Iparunk, kereskedelmünk csak úgy duzzad az erőből, forgalmunk oly nagy, hogy már alig lehet kibírni. Ha még pár évig így megy, úgy egykor büszke szomszédunk, Szombathely, kisközséggé fog degradálódni. Eddig is csak az Isten, aki senkit sem hagy el végkép, tartja benne a lelket. Szóval, mi a fenének takarékoskodnánk. Ráérünk mi még arra, ha menta Isten egyszer rászorulunk. Hol vagyunk mi még attól?!

Alattunk pedig egyre jobban és jobban dübörög a föld. Recseg, ropog, ingadozik a talaj. Mi pedig nem látunk, nem hallunk semmit. Szinte érzéketlenül megyünk szomorú sorsunknak elé. Akik tőlünk távol vannak, akiket semmi veszély sem fenyeget, azok már régen aggódva figyelik e jeleket. Talán már arról tanácskoznak, hogy mit lehetne még nálunk megmenteni.

Mi pedig boldog együgyűségbe civódunk tovább, romboljuk egymás tekintélyét, becsmételjük egymás érdemeit, felfujjuk egymás hibáit. Oh mily boldogok is vagyunk mi!

Dr. Szemző Sándor.

## TARCA

### Az öngyilkosjelölt.

— Humoreszk tragikus véggel. —

Ha a fürdői élet zajából néhány órára menekülni akarsz, úgy menj a közeli erdőbe. Mindjárt elül találhatod a táblát, melyen nagy betűkkel tisztán olvashatóan áll: „Tilos ut.” Ezen haladjál és rövid félóra múlva elérsz egy kis tóhoz, melynek tükreben láthatod a fák képét, éjjel pedig habléányok játszadoznak ott, meséket mondva a holdról.

Megállj! itt már megint elvágatott velem Pegaszom.

Világos nyári napon Mariska kisasszony, egy husz éves barna kis leány, vidáman taposta ezen a tilos uton a földön heverő fagallyakat és vig nótát dalolt. Csak néhány nap előtt bukkant a tó melletti csendes nyugvóhelyre s most az a gondolata támadt, hogy ott meg fog fürödni a hús habokban. Biztos volt abban, hogy errejtett helyet tán sohasem, vagy csak igen ritkán szenteltelenítheti meg emberi szem, különösen, mert őt korona birságtól is kellett tartani. Fürdőruháját, melyet még tavaly használt Siófokon, már odahaza titkon felvette utcai ruhája alá.

Friszen haladt előre, dalát hébe-hóba hangos kacajával felváltva. Hogyisne! Amire gondolt, csakugyan bohókásnak tetszett előtte.

Edes apja tudniillik tanárt választott vőlegényeül, akit minden nap vártak. Még nem üsmerte. Borzongott a háta, már a „tanár” szó egyszerű említésénél. Csak öreg embernek képzelhette, komor arcvonásokkal, okulárelével sötét szemén, aki csak a régi görögökért és rómaiakért rajong, míg a szép magyar nők iránt nincs

érzéke. S ilyen férűhez menjen nőül? A legszebb azonban az volt, hogy sokat járt házukba a tanárnak egy állítólagos barátja, aki föltűnően udvarolt Mariskának és e mellett a vőlegényét folyton ócsárolta. Mariska egyenes gondolkodását sértette ez, és ennek következtében még inkább gyűlölte vőlegényét. Ma délelőtt sétálni akart a helyettes ur Mariskával, de ő megszökött előle. Mily együgyű arcot fog vágni ez az ur, ha eljő érte s nem találja otthon; ha minden zeg-zúgban hiába keresni fogja. Pompás! Mennyire bosszankodik majd ez az unalmas ember. Végre ez is csak olyan, miut barátja, a tanár ur.

Most ér a tó partjához. Még egyszer vigyázva körültekint, gyorsan leveti felső ruháit és csakhamar beleveti magát a tóba, nem törődve sem a tanárral, sem jóbarátjával.

Ekkor valami neszt hall a közelben. Hamar visszahúzódik a víz színe fölé hajló faágak mögé, éppen még jókor. Mert a szemközti levő parton megjelenik egy huszonöt-harminc évesnek látszó férfi, aki igen föltűnően viselkedik. Hangosan felsóhajt, égneke emeli öklöbe szoritott kezét, majd elolvass egy darab papírt, melyet zsebéből kihuzott s aztán bosszusan összegyűr. Most kissé meghátrál, aztán nekiindul, mintha beakarná vetni magát a vízbe, mindjárt benn is lesz.

Ekkor Mariska mindenről megfeledkezve hangosan felsikít, lélekszakadva odauszik s félve és esdekelve emeli föl karjait. Az idegen meghökken. De a következő pillanatban Mariska is meggondolja helyzetét és szégyenkezve visszahúzódik a vízbe, úgy hogy a feje látszik ki.

„Uram, itt nem szabad a vízbe ugorni, a fürdés tilos!”

A „megmentettnek” nyilvánvaló rosszkedve dacára is mosolyogni kell. Mariska azonban folytatta: — Ön ilyen

fiatalon már el akarja vetni az életét? Igazán kíváncsi volnék az okra.

— De nagysád, csak nem mondhatom el így az okot.

— Miért nem? Némiképpen életmentője vagyok. Jogom van hozzá.

— Gondolja csak meg helyzetét.

Mariska elpirult, de aztán vigan mondá: — Oh, azon majd segítünk. Tessék csak kissé megfordulni!

Az életunt néhány perc előtti elhatározását egészen elfelejteti látszott s némileg enyelegve, némileg dacosan válaszolt: — De ha nem akarok?

Mariska ugyanoly hangon vágta vissza: — De én akarom, vagy —

Már erre engedelmesskedett a férfi.

— Ne forduljon előre!

— Miért nem?

— Tudja, hogy ön kiállhatatlan? Mert öltözködni akarok.

— Vagy úgy? — Nos akkor engedelmesskednem kell, ha nem szivesen is.

Azután ruhák suhogása, majd néhány perccel később Mariska hangja hallatszott:

— Így, most már szabad engem megnéznie.

Az öngyilkosjelölt bőven felhasználta ezt az engedelmet s előbbi elhatározását teljesen feladta. Mégis gúnyosan kérdé.

— Így, most már megszemlélttem s remélem nem fog ellenkezni, hogy a vízbe vessem magamat.

— Oh, hiszen ön örült! Beszélje el mindjárt, miért —, — de félbeszakította beszédét: — Tulságosan kíváncsi vagyok. — E mellett titokban szemlélte a férfit és összehasonlította vőlegényének valószínű alakjával, ami utóbbinak nem vált előnyére.

— A történetemet kívánja tudni? Szép. Elmondom, oly röviden, amint lehet. Nőszűnöm kelieue. —

## Városi ügyek.

### Városi közgyűlés.

Köszeg szab. kir. város képviselő-testülete folyó évi július hó 3-án közgyűlést tartott *Sissovic* Miklós polgármester elnöklésével.

A közgyűlés lefolyásáról a következőket jelentjük.

A napirend előtt elnöklő polgármester *Waisbecker* János röpiratával foglalkozik s főlegléri, hogy a röpirat sértő kitételeket foglal magában nemcsak azok ellen, a kik a konverzió mellett foglaltak állást, hanem egyesek ellen is. Hogy a sértő közlésért nem alkalmaz megtorlást, ezt csupán azért teszi, mivel meg van győződve, hogy a röpirat szerzője egyáltalában tol sem fogja állításainak a horderejét és jelentőségét. Igy hát nem is csatlakozik *Schönbauer* János képviselő amaz indítványához, hogy a bíróság elé vigyék az ügyet.

Elnöklő polgármester indítványozza ezután, hogy a képviselő testület üdvözölje *Seigmüller* Károly dr. uagyprépostot előléptetése alkalmából, valamint *Falk* Miksa dr. udvari tanácsost és *Szabó* Miklós kuriai elnököt, kik szintén már több mint harminc éve diszpolgárai a városnak. Az indítvány egyhangulag elfogadott.

Bejelenti a polgármester, hogy a köszeg-szombathelyi vasút törzsrészevényei után a város 11,924 koronányi osztalékot kap a múlt évi üzleti eredményből.

Vasvármegye törvényhatósági bizottsága nem hagyta jóvá Köszeg város 1901. évi gyámpénztári számadását, mivel a főkönyvi zárlat nem egyezett az őrzési napló zárlatával. A volt helyettes számvevő ugyanis a főkönyvben javításokat eszközölt s ezeket nem vezette keresztül az őrzési naplóban. A városi pénztár most új számadást terjesztett be, amit a közgyűlés elfogadott s jóváhagyás végett betérjeszt a törvényhatósági bizottsághoz.

A megfresedett elemi iskolai tanítói állás betöltésére a városi tanács segédtanító alkalmazását javasolja. A közgyűlés azonban *Kincs* István plebános felszólalása után elhatározta, hogy rendes tanítót alkalmaz, a kert kivételével ugyanazon javadalmazással, mint a többi tanítóé.

*Czakler* Lajos erdő-őrnek, kérelmére, 120 K előleg engedélyeztetett havi 10 K törlesztéssel.

Az illetőségi bizottság javaslatára *Adlorics* Paula ellátásáért *Hochecker* Frigyesnek havi 6 K segély utalványoztatik.

*Beke* Lajos volt városi számvevő végkielégítésért folyamodott a képviselő-testülethez. Az ügy tárgyalásánál háromféle indítvány tétetett. A polgármester 400 K, *Köszegi* József rendőrkapitány 600 K végkielégítést, végül *Markovits* József ügyvéd 480 K kegydíjat javasolt. Némi vita után a közgyűlés abban állapodott meg, hogy *Beke* Lajosnak 600 korona végkielégítést utalványoz.

228 902.

### Pályázati hirdetés.

A helybeli „Kelez-Adelfy” róm. kath. árvaházban megüresedett — „Köszeg-Adelfy” és „Köszeg-variói” alapítványi helyre, melyeket a városi tanács adományoz, pályázatot hirdetnek.

A pályázati kérvények születési anyakönyvi kivonat, illetőségi bizonylat és iskolai bizonylatokkal fűszerezve legkésőbb július hó 31-ig beérkezni Köszeg város tanácsához címezve a város polgármesteri hivatalánál nyújtandók be.

Köszeg, 1902. évi június hó 30-án.

Dr. Sissovic,  
polgármester.

— Azért nem kell a vízbe ugrni.  
— Nem, ezt legfeljebb akkor teszi az ember, ha már nős.  
— Istenem, de rossz tud maga lenni.  
— S ön nem enged végigbeszélni. Nem ösmerem ugyan a menyasszonyomat, de mondják, hogy igen szép, majdnem olyan szép, mint ön.  
— Nem hallgatom tovább, ha nem viseli magát szépen.

— Minthogy nem engedi meg, hogy v. zbe fullaszszam magamat, tán megengedi, hogy karomat ajánljam és hazak sérjem. Menet közben jobb csevegni.

Mariskának nem volt ellenvetése és így karöltve haladtak a fentemlített „tilos uton” a lüldőhely épületei felé. Utközben elmondta történetét a „megmentett”. Eppen ösmeretlen menyasszonyához utazott, kiről a leány édes atyja annyit szépet mondott el, hogy örülten beleszeretett. Egyik barátját, kiblen teljesen megbizott, beavatott titkába. Ez a barátja előre utazott, hogy — mint mondá — egyengesse útját, ha erre szükség lenne. A legközelebbi állomáson táviratott kapott, hogy barátja éppen most jegyezte el az ő menyasszonyát. „Ily hütlenség és ravasz fondorlatosság” — végzé elbeszélését — „megfosztottak eszemtől és az első pillanatban elökléltem, hogy véget vetek életemnek.”

— Ön számár! — siklott ki Mariska ajkáról.

Kísérője nevetett: — Ön az első, aki nekem ezt mondja, de minél tovább nézem, annál inkább igazat adok önnek.

— Mondtam már egyszer, hogy kiállhatatlan.

Most az erdő szélére értek és gyönyörködtek a remek panorámában, mely eléjük tárult. Az idegen megragadta Mariska kezét, mélyen nézett a szemébe, Ma-

Tisztelettel felkérjük hátralekös előfizetőinket, hogy az előfizetési összegeket lapunk kiadóhivatalának beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjen. Előfizetési ár egész évre 8 k., félelve 4 k. és negyedévre 2 k.

## H i r e k.

— **Uj járásbíró.** *Hannibal* Mörice kir. járásbíró, ki nemrégén helyeztetett át Felső-Pulyáról Köszegre, folyó hó 2-án elfoglalta hivatalát. A felső-pulyai járás büzsége, különösen annak jegyzői kara szívélyesen bucsuzott el közszeretében álló járásbírájától, mi pedig ugyancsak szívélyesen üdvözöljük őt új állomáshelyén.

— **Vezérkari tanulmányut.** A vezérkarnak 25 tisztje 49 emberrel s 52 lóval taktikai tanulmányúta közben f. hó 8-án vagy 9-én Köszegre érkezik. A vezérkari tisztek mintegy öt napig maradnak Köszegen.

— **Tanarváltás a helybeli gimnáziumban.** *Fehér* Ipoly dr. pannonhalmai főpápat, mint gimnáziumunk kegyura, *Hofbauer* Konstantin bencés tanárt Bakonybélbe helyezte át végleges nyugalomba. *Hofbauer* Konstantin 19 éven át a legnagyobb odaadással szolgálta az oktatásügyet s kartársainak s tanítványainak szeretetét mindenkor osztatlanul bírta. A nyugalomba induló tanárnak sok örömet és boldogságot kívánunk. — Helyébe *Mattyasóvszky* Kászou fiatal tanár jön Pannonhalmáról s a számtant és rajzgeometriát fogja tanítani.

— **Valtozas a postánál.** A köszegi m. kir. postahivatal vezetésére ideiglenesen *Staar* József főtisztet küldte ki a postaigazgatóság. Az átadásnál jelen volt *Krausz* postaigazgatósági titkár.

— **Szabadságon.** *August* János városi jegyző f. hó 2-án kezdte meg négy hétre terjedő szabadságidejét.

— **Katonai távirók Köszegen.** A lovassági táviró kurzus Sopronból Köszegre érkezett a héten s csapatunkint gyakorlatokat végez. Főállomásuk a Strucszállóban volt s az ó-lázi csucsra is készítettek vezetőket. A gyakorlatok levő katonai távirások Horpácson keresztül térnek vissza Sopronba. Létszámuk 7 tiszt, 23 ember és 18 ló.

— **Turista-gyűlés.** A köszegi turista-egyesület az elmúlt vasárnapon tartotta évi közgyűlését *Freyler* Lajos elnökletével. Az elnöki jelentés nagyon csendes működésről szólt és sajnálattal tapasztaljuk, hogy mily csekély az érdeklődés a turisztika iránt. A két megüresedett választmányi tagsági helyre megválasztották ifj. *Sejser* Lászlót és *Sissovic* Miklós dr.-t.

— **Harcászati lövőgyakorlatok.** A cs. és kir. 11. sz. vadászszázalaj folyó hó 8. és 9-én, a 18. honvéd gyalogezred pedig t. hó 11-én, Horvátzsidány környékén, a József-majornál harcászati lövőgyakorlatokat tart. A közönséget figyelmeztetik, hogy a jelzett napokon a gyakorló-teret meg ne közelítse.

— **Ajándék a városnak.** *Vasváry* Béla, kenépusztai birtokos egy 1674-ből való régi okmányt ajándékozott a városi levéltárnak. A okmányt Köszeg városa állította ki a 17. században *Benők* István volt akkor a városbíró, a ki az okmányban a lékai klostrom priorjával *Cesanius* Syrot-tal is foglalkozik, valami birtokügyből kitolyólag. Legközelebb egész terjedelmében reprodukáljuk a magyar nyelven írt érdekes okmány egész tartalmát.

— **A szabadfürdés korlátozása.** A polgármesteri hivatal a Stuhl- és Gratzl-téle malom között elterjedő részen a szabad fürdést eltiltotta.

— **A szinpartoló egyesületről.** A köszegi szinpartoló-egyesület jóváhagyott alapszabályai nemrégén leérkeztek a miniszteriumtól. Most már serényen folyik a taggyűjtés, aminek eddig is szép eredménye van. Az új egyesületnek már most is közel hetven tagja van.

riska pedig fülig elpirult, de nem vonta el tőle karját s amikor az idegen gyengéden megszorította, viszonzta a szorítást. Aki ösmeri a nőket, tudja mit jelent egy kézszorítás.

Amikor aztán Mariska lakása elé értek, a férfi szivesen engedett hívásának, hogy kerüljön beljebb. A szobában ott ült unalmas udvarlója, aki belépésükkor elhalványult s mostani kísérője is elvesztette arcszínét. Édes atyja azonban felugrott s hevesen megölelte kísérőjét.

— Hát már a leánnyommal jössz, tanárocskám? Hogyan tetszik? Pompás leány ugy-e bár? Vagy túloztam.

A megszólitott ámult: — Hogyan, ez az én jegyesem? — Akkor Isten veletek — s ki akart sietni, de az öreg megcsipte a kabátja végét: — Ember, mit akarsz? Nem tetszik a leányom? Vagy mi a bajod?

A tanár minden válasz helyett átnyújtotta az összegyűrt táviratot. Amikor az öreg elolvasta, kereste szemével a jóbarátot. Ez azonban felhasználta az általános felindulást s „kőd előttem, köd utánam”, ugy eltűnt mint a pára.

— Ilyen gazember! — tombolt az após — csak még egyszer találkozzam vele. Az egész históriából egy szó se igaz — egyetlen egy szó se. Nos, most már csak tán itt maradsz?

Mariska eleinte nem is tudta, miről van szó. Csak most értesült arról, hogy a saját vőlegényének életét mentette meg.

S most következik a tragikus vég: Egymásé lesznek!

Mariska időközben, mióta tanárnak neje, egészen megváltoztatta a tanárokról való nézetét. K. E.

— **Vadász-estély.** A napokban, szép nyári hajnalon a cäki erdőben lövés dördült el, a mi kioltotta az életét egy szépen kifejtett özbaknak. A szép vad valószínűleg ügyetlenkedett s így került a puskás vadász közelébe, aki megfoghatatlan módon le is terítette a könnyelmű állatot. Ezt a hallatlan vadász-szerencsét azután kellek melettáta egy kis társaság, mely kedden este a Kovács-tele vendéglőben, megköstolta az özbak húsát, hogy meggyőződjék, vajjon nem-e vaddisznó lett-e a jól célzó nimród! A első fogás után még nem oszlottak el a kételyek s ujabb porciót kellett rendelni. A jökendü társaság így is csak éjjel után jött engedékenyebb hangulatba, amit azonban inkább a jétéle pogányinak s *Jambries* Lala betyáros nótáinak tulajdonítottak azok, a kik másnap erős meggyőződéssel állították, hogy egy szelid szarvasmarha vesepecsenyéből talatoztak, ami vadasan volt elkészítve. Különbén a társaság egyik tagja, a ki azt állítja magáról, hogy nem „heccmeiszter”, nyomozást indított a titokzatos eset kiderítésére s a többiek izgatott kíváncsisággal várják az eredményt. Addig is azonban gratulálunk a jól lövő vadásznak.

— **Nyári tancvigalom.** A kath. Legényegyesület folyó hó 13-án a Muató kertjében zártkörű tanemulást rendez, melyre a meghívókat ma délelőtt hordják ki az egyesület tagjai. Rossz idő esetén a mulatságot a nagyteremben tartják meg.

— **Köszönet-nyilvánítás.** A múlt hó 28-án tartott iskolai ünnepélynél az ifjuság kiándulási alapja javára feltűzött szivesek voltak a következők: *Brenner* L. 20 fill., *Decker* J. 4 kor., *Erdélyi* L. dr. 2 kor., *Feigl* A. 2 k. 10 fill., *Freh* A. 4 kor., *Freyberger* S. 2 kor., *Gratzl* G. 40 fill., *Hammer* S. 2 kor., *Havassy* N. 1 k., *Hoffmann* órnagy 5 kor., *Karenits* F. 4 kor., *Kincs* I. 2 kor., *Kocsis* L. 2 kor., *Kovács* A. 2 kor., *Kovács* J. 2 kor., *Köszegi* József 2 k. 10 fill., *Mázy* E. dr. 5 k., *Niehold* M. 1 kor., *Pfeffel* J. 1 kor., *Röth* J. 2 korona, *Scharp* J. 1 kor., *Schaar* J. 4 kor., *Seper* L. 2 kor., *Simon* A. 40 fill., *Simon* T. 2 kor., *Stegmüller* K. 2 k., *Szoza* F. 1 kor., *Versse* K. 2 k., *Waller* J. 2 korona. Fogadják a gimnáziumi ifjuság halás köszönetét!

— **Tűz Rohoncon.** *Kovics* János rohonci lakos háza folyó hó 2-án villámcsapás következtében kigyulladt s a padláson volt takarmánnyal együtt leégett. A megállapított kár 1560 koronára rüg.

— **Legfinomabb Heller-csokoládé-couffect és selyembonbons** kapható *Waisbecker* Ede utóda, *Schaar* József fűszer- és csemege-kereskedésében.

— **A cs. kir. Adria biztosító társulat** 1901. évi üzleti jelentése (a 63-ik a társulat fennállása óta), a melyet a folyó év április hó 30-án megtartott közgyűlésen terjesztettek elő, a következő fontosabb adatokat tartalmazza:

Az életbiztosítási ágban 43,575,088 korona tőkéből szóló 7894 ajánlat volt elintézendő, melyre nézve 40,043,226 korona tőkével szoló — az előző év 35,434,510 korona tőkével szemben — biz osítási kötvények állítottak ki. A biztosítások átlag az év végével 2:7 és fél millió korona tőke és 612,744 korona járadék biztosításokban, minélfogva a tőkebiztosításokkal 16,955,761 korona tiszta szaporodás mutatkozik. Díjakban 10,314,21 korona vétetett be. Halálesetek után, valamint a biztosítottak életbenlétekor esedékes fizetések 4,882,290 koronát igényeltek, míg a függőben maradt károkért 790,113 korona helyeztetett tartalékba.

A néhány év előtt létesített s idővel 600,000 koronára összegyűjtött, a kamatláb leszállítására szolgáló pótdíjtartalék 500,000 korona ezidei átutalás által 1,100,000 koronát emelkedett s így az életbiztosítási osztály díjtartalékai tesznek ki. Az elemi (tűz és szállítvány) biztosítási ágazatok díjbevételei 19,391,318 koronára rügnek. Viszontbiztosításokért 8,821,148 korona lón kifizetve és a kárfizetések, a viszontbiztosítási rész levonásával, 6,639,173 koronát vettek igénybe, míg a függőben maradt károkra, a viszontbiztosítási rész levonásával, 1,210,256 korona helyeztetett tartalékba. Mindkét biztosítási ágazat díjtartaléka 11,272,150 korona, levonva a viszontbiztosítási részt 6,175,680 korona. Kielégítő módon fejlődik az 1900. év utolsó hónapjában bevezetett betöréses lopás elleni biztosítás is és remélhető, hogy ezen, a közönség igényeinek minden tekintetben megfelelő ágazat a külföldhöz hasonlóan hazánkban is mindinkább tért fog magának hódítani.

A kamatláb leszállításra vonatkozó pótdíjtartalék emelésére átutalt 500,000 korona után, a múlt évi 12,476,62 korona egyenleg átvitel tekintetbe vétele mellett 1,046,140,88 korona nyereség mutatkozik. Ezen nyereségből az életbiztosítási osztály rendelkezési tartalékára 72,984,20 korona az általános mérleg rendelkezési tartalékára pedig 10,000,000 korona utaltatott át, miáltal az első helyen említett tartalék 720,000 koronára, utóbbi pedig 1,000,000 koronára emelkedett. Az idei osztalék a múlt évhez hasonlóan 160 koronát tesz ki részvényenkint. A tartalékok immár 73 millió koronára emelkedtek, még pedig díjtartalékok címén (saját számlán, azaz a viszontbiztosított rész levonásával) 63,989,650 korona, kamatláb-sökkenési pótdíjtartalék 1,000,000 korona, nyereségtartalék 6,674,983 korona és árfolyam-ingadozási tartalék 1,628,537 koronára.

## Városok és községek.

Ily címen a M-g egyik legutóbbi száma amaz ötletből, hogy Pozsony és Győr városoknak a kamatmentes közhitelei kötvények kibocsátását nem engedélyezték, a következő figyelemre méltó dolgokat közli a lap élén:

Könnnyű a pénzügyminiszternek. Ha a városok néhez pénzügyi helyzetükben hozzáfolyamodnak, elutasítja őket azzal, hogy a városok ne zavarják az állam hitel-

Valódi és tiszta borból készült bor-eczet vörös és fehér 1 ltr.

műveleteinek sikerét. Ne akarjanak önálló pénzügyi életet élni és többek között közhitelű kötvényeket kibocsátani. Mindez árthat az államnak és egy keveset a közvetítést teljesítő bankoknak is.

A pénzügyminiszter orkodik az állam hitele felett, jól teszi. De ki orkodik a városok és községek anyagi érdekei felett? Ha ezek összeserkadnak, kulturális feladataik teljesítésére képtelenné válnak, ki siet ezek segítségére?

Ami a községeket és városokat illeti, mind megannyi tiszteletreméltó előhaladást tett a városi berendezések terén. Közegészségügyi, kulturális, városrendezési célokat szolgált költségeivel. A baj csak az volt, hogy mindezt nem a saját szerzeményeiből és természetes jövedelméből tette, hanem adósságból és polgárainak túlmegterheléséből.

Ma is csak radikális és elevenbe vágó eljárás segíthet a bajon. Az adósságinálás harminczéves korszakát le kell zárni. Ha könnyen nem megy a dolog, hát csapjuk be az ajtót úgy, hogy a korhadt rendszer kapui meg sarkaikban is meginogjanak.

A nagy vagyon nem progresszív viselői nálunk a közterheket, amint az ma már az egész művelt világban történik, még csak nem is egyenlően a sok nyomorgó családnak kisbirtokossal, hanem a latifundium még ma is élvezti azt az ódsi nyomorult privilégiumot, hogy "télpótadót" fizet, vagyis teleannyi közterhet visel, mint amennyit a község és város határában fekvő többi kicsiny és középbirtok. Ezt az abszurd és szégyenletes helyzetet az "önálló puszták"-rendszer jogi fikciójával tartották fenn eddig. Ahol 5-6000 hold, vagy több-kevesebb kiterjedésű latifundium volt, azt a legtöbb helyen mint önálló pusztát kezelték, vagyis nem osztották be se egy város, se egy község határába, hanem joga volt az illető tulajdonosnak birtokával oda csatlakozni, ahová akart (természetesen, ahol legkevesebb volt a közteher) és ott is csak a *tele* adót volt szabad arra a nagybirtokosra kírni. Aki elelmes nagybirtokos volt, az maga csinált gányóiból, napszamosaiból egy községet, bíró lett a gazdatiszt és fogadtak fel "közgazgatóit" egy jegyzőt. 800-1000 irtból kitutotta az egész igazgatás. Vau például egy 90,000 holdas uradalom, amely ilyen kertészközség fenntartása által kiszabadul az összes városi és községi közterhek alól.

Emellett azután kórházat, iskolát, árvaházat, lencházat, piacot, vásárteret és minden intézményt, amiből a gazdasági és kulturális haladás táplálkozik, a szomszédos városok és községek tartották fenn az ő összezsugorodott saját kicsiny területük jövedelméből, polgáraiknak és birtokosaiknak keserves adóálléréiből. A nagybirtokos főúri grandezzával nézhetett le minden intézményeket, hiszen - ő azokat nem élvezte. - Igaz, hogy nem élvezte ott, de élvezte más városban, ahová úri passziói vitték, ahol azonban - birtoka nem ott lévén - vagyona arányában adót ismét nem fizetett. De azokat az intézményeket is élvezte ott helyben az az úri és nem úri elem, amely a latifundiumokat művelti és amely a szomszédos városok iskoláiba, kórházaiba, piacára, vásárára szorult, anélkül, hogy ura azoknak fenntartási költségeihez hozzájárulna. Egyébiránt is, micsoda közteherviselési elv az, hogy kiki aszernt viseljen adót, amint valamit élvez? Hiszen a paraszt se élvez az Opera előadásait, mégis félmilliót vesznek el évenként közterhekben annak fenntartására. - Nem hiszszük, hogy nagybirtokosaink is, ha tudatára jutnak a mai adóztatás igazságtalanságának, hogy ahhoz maguk is ragaszkodnának.

A második nagy dolog a városi közterhek kevesbítése szempontjából a **saját üzemek** fokozottabb behozatala. A külföldi kisebb-nagyobb városoknak a legtekintélyesebb jövedelmek ezek az üzemek nyújtják. A gázból, a vízből, a villanyból, a tramwayból első sorban a városoknak van jövedelmük. Felesleges is azokat közkereseti társaságoknak átengedni. Nem adósság-ünlásra kell a városoknak és községeknek gondolni, hanem ahol lehet, szerezni és jövedelmeket teremteni. Közraktarak, hízáló bérhelyiségek és más efféle dolgok felállításának nemcsak közérdekből, de jövedelmezőség szempontjából is kiváló fontossággal bírhat. Nagyon sok helyen motíválva volna a *közvégi lakarképzőintézetek* felállításának is. Ezekre nemcsak az *olcsó közhitel* szempontjából volna szükség, hanem abból is, hogy általa a városok és községek az őket igazán megillető közjövedelmre szert tegyenek.

Harmadik csoportja volna a legális jövedelmi forrásoknak, egyes *adónemeknek* az állam részéről való átengedése. Örömmel halljuk, hogy erre maga a pénzügyminiszter és a kormány is gondol. A *husadó* átmeny a községek és városok kezébe, talán még a *loradó* is, ami csakugyan kívánatos lenne. Ezeknek az adónemeknek az állam részéről való kezelése ugyanis költséges és igazságtalan. Legcélszerűbben és az illető vidék teherviselési képességének legmegfelelőbben lehetne azokat lent a községekben kezelni és hasznosítani.

Most a városok elitjei legközelebb kongresszusra gyülekeznek össze. Hagyják el a sok hivatalos előszókat. A sok üdvözléttől már torkig vannak ugyanis a hivatalos elemek. Arról sem kell sokat beszélni, hogy ilyen külön törvény, olyan külön törvény hosszék be a városok számára. Ezek már elcsépelet dolgok. A modern praktikus életnek szárnyverése érintse az ő gondolkodásukat. Fürkészszék az anyagi és kulturális boldogulásnak utját. Közöjék egymással ideáikat, tapasztalataikat, rilleljék meg a gyakorlati eszméket.

### Különfelek.

\* Feltaláló szerencseje. Sok ember szerencséjét alapította már meg valami egyszerű találmány, melyhez nem kellett semmi nagy előzetes tanulmány és a modellek megszerkesztésére se kellett ezeket fordítani. Hatvan év előtt Párizsban egy feltaláló több mint

100,000 frankot keresett egy esernyő-féle nagyon primitív játékszerrrel, melynek igen sok vevője akadt. A skatingring feltalálójának nem kevesebbet, mint öt milliót jövedelmezett. Az ugynevezett biztonságú tü "feltalálója" egy Pompej freskon látta annak a modelljét, de szabadságát kért rá és ez nem kevesebbet, mint hatvan milliót szerzett neki. Óriási vagyont szerzett az acéltoll feltalálója is, ami szinte hitetlennek látszik, hat millió évi jövedelme volt egy angol fűtalálónak ki nem, tett egyebet, mint hogy fémdarabokat erősített meg a cipők orrán, hogy azokat az elkopástól megvédelmezze.

\* **A títovirozas**, ami a fegyenceknél, a matrózoknál és a rézbőri indiánoknál olyan általan kedvelt szokás, újabb időben az angol arisztokracia tagjai közt is annyira elterjedt, hogy alig van gentleman, aki ennek az operációnak alá ne vetné magát. Hogy mi ennek a barbár divatnak az oka? az természetesen minden egyes előbb említett foglalkozási ágánál más-más. Főoka azonban valószínűleg az, hogy az illető magát mástól megkülönböztetni akarja. A pacifik-szigetlakóknál még a nők is títoviroztatják magukat. Karukat és mellüket szögletes, combjukat és lábikrájukat körszerű rajzokkal. Ennek vallási oka van. Mert a lokális theologia szerint a meghalt csak akkor támadhat föl, ha halála után a tengeri-kigyó bőrébe bujhat, de a kigyó csak úgy áll az alkura, ha cserebe ő is elég cifra bőrt kap.

\* **A gozmozdony netovábbja.** Mióta a villamosság akárcsak Hannibal ante portas, megjelent, hogy a gőzzel, mint közlekedési eszközzel versenyre keljen, a régi rendszer hívei is mindent elkövetnek, hogy a vasúti közlekedést gyorsaság, biztonság és kényelem dolgában tokéletesítsék. Így nemrég a berlini gépészmérnökök egyesülete egy pályázatot irt ki a lokomotív eszményére. Ennek az ideális mozdonyának 180 tonna (3600 mm.) rakományval egy óra alatt 120-160 kilométert kell megtutni. Tenderjének annyi szenet kell elbírnia, hogy minden három órában csak egyszer kelljen pótolnia, vízének anynyinak kell lennie, hogy 160 kilométer távolságra kitartson. Vagonja csak egy lesz, egy osztálylyal, szaz utas és mállája számára. A fűtés, világítás, szellőztetés semmi kívánivalót nem fog hátra hagyni. A biztonságrol, kényelemról és az anyagok kitogástalan voltáról ép így gondoskodik a pályázat. Az első díj 6000, a második 3700, a harmadik 3000 korona.

## Irodalom és művészet.

(\*) **A Magyar Könyvtár** most megjelent júniusi sorozata újra több értékes füzettel gazdagította ezt a Radó Antal szerkesztette kiváló gyűjteményt. A 291. szám Jókai Mór: Petőfi Sándorról című füzete. Nagy gonddal vannak benne összegyűjtve Jókainak Petőfi Sándorról írott visszaemlékezései, a melyek eddig csak újságokban elszórva jelentek meg az ötvenes évek eleje óta, s a melyek most így egy füzetben kétségtelenül nemcsak mint olvasmányok telette érdekesek, hanem egyúttal egy új Petőfi-biográfiának legtöbb forrásmunkáját fogják képezni. A füzetet Várdai Béla állította össze nagy gondal, ő látta el jegyzetekkel, s a füzet-höz igen szép bevezetést is irt a Jókai és Petőfi közti viszonyról. - A 292. szám Ignotus: Változatok a G-luron címmel a modern magyar irodalomnak egyik legértékesebb művelőjét mutatja be. Ignotusnak néhány, a legszebb prózában irt költeményét közli összegyűjtve, a melyekben a kiváló író mély filozofikus egyénisége és stílus művészete igen nagy mértékben érvényre jut. - A 288-289. számú kettős füzet a Magyar Könyvtár új magyar Shakspearejét gazdagítja a Romeo és Julia kiváló új fordításával, a melyet Telekes Béla, a jeles poeta készített a legújabb szövegkritika felhasználásával. Az új fordításnak különösen lyrai részletei, a melyekkel a Romeo és Julia telve van, gyöngyei műfordítói irodalmunknak. A Magyar Könyvtár egy-egy száma 30 fillér. Ugy egyes füzetek, valamint a gyűjtemény eddig megjelent összes füzetei megrendelhetők egyszerű részletfizetésre is a kiadócégnél, a Lampel-Wodianer-féle udv. könyvkereskedésben, VI., Andrassy-ut 21. szám.

## Közgazdaság.

§ **Minő viszonyok között indokolt az ugartartás.** Az utolsó évtizedben folytatott gazdálkodási rendszernek egyik jellemző vonása az ugár kiküszöbölésére való törekvés. E körülmény első pillanatra a mezőgazdasági haladásnak, a jobb és intenzívebb gazdálkodásra való átmenetnek a jele, de ha alaposabb megfigyelés alá vesszük azon vármegyék gazdálkodási rendszerit, a hol az ugár %-a évről-évre fogy, azou meggyőződésre fogunk jutni, hogy az illető helyeken az ugár fogyatását voltaképpen nem a gazdaság természetesen fejlődése vonta maga után, hanem a termékek lehető legnagyobb fokozására irányuló vágy, legtöbb esetben a talajerő rovására.

Az ugár kiküszöbölését tehát nem lehet feltétlenül egyértelműnek venni a mezőgazdasági haladásával, mert ott, a hol az ugart egyszerűen kiküszöbölik, de nem gondoskodnak arról, hogy az ugartartásból eredő haszon más módon pótolhassék, hanem minden egyéb marad a régiiben, ott az ugár kiküszöbölésére tulajdonkében a föld erőszakos kizsákmányolása, a melynek végeredménye a termékek apadása, a gazdák tönkrejütása.

Kérés tehát hogy milyen viszonyok közt indokolt az ugár megtartása s minők között annak kiküszöbölése. Hogy e kérdésre egész alaposan felelhessünk meg, ismernünk kell az ugarlás célját, illetve annak hatását.

Az ugarlás célja három irányban nyilvánul. Javitja egyfelől a talaj fizikai tulajdonságait, eszközül szolgál másfelől a gyomok kevesbitésére s végül növeli a talaj erejét.

Hogy az ugarlás a talaj fizikai tulajdonságainak javítására nagyon kedvezőtlen hat, az bővebb magyarászatra alig szorul, hiszen tudjuk azt, hogy ugarlásnál egész éven át művelhetjük a talajt akkor és annyiféle kép, a mikor és a hogyan nekünk tetszik, akkor a mikor az a jó fizikai tulajdonságok előidézésére a lagalkalmasabb, hogy a gyomok kevesbitése szintén az ugarlás eredménye, az is nyilvánvaló azok előtt, a kik hívei a háromnyomásos gazdálkodási rendszernek, a kik tudják tehát azt, hogy az egymást két éven át követő kalászosoknál nagymértékben felszaporodott gyomok elpusztítására más mód nem is kínálkozik. Nem egészen világos azonban gazdánk előtt az ugarlásnak azon harmadik célja, mely a talaj erejének növelésében nyilvánul, de a legtöbbben ugyanis úgy vélekednek, hogy az ugarlással ép oly mértékben lehet befolyást gyakorolni a termékek fokozására mint a trágyázással, s épen ezen okból a trágya alkalmazását teljesen mellőzhetőnek tartjuk. Ezen feltevéés azonban nem áll, mert igenis növelheti az ugár a talaj erejét, de nem egyúttal a talaj erejét, de nem egyúttal a talaj gazdagságát. Minden talaj tartalmaz ugyanis olyan kötőanyagot, a melyből lassankint növényi táplálék készül, hogy milyen idő alatt, az attól függ, hogy mily mértékben hatnak reá az elmállási tényezők. Ugarmivelésnél az elmállási tényezők t. i. a víz és a levegő igen jól működhetnek s így természetes, hogy a talajtartalók tápanyagából könnyen oldódó tápanyag nagy mennyiségben képződik; a talajtartalók tápanyagának feldolgozása tehát csak a talaj erejét növeli de nem a gazdagságot.

Reá térve már most feltett kérdésünkre, egész világosan állhat előttünk az a felelet, hogy az ugár csak ott küszöbölhető ki, a hol megvannak a belterjes gazdálkodás előfeltételei, megvan az elegendő igaerő, megvan a haszon állattartás útján az elegendő trágya mennyiség, megvan az elegendő forgótőke az istállótrágya hatásának kiegészítésére szolgáló műtrágyák vásárlására, s megvan a mód a háromnyomású gazdálkodás felhagyásával a vetésváltó gazdálkodásra való átmenetre.

Ellenben a hol hiányzanak a feltételek, ott az ugáros gazdálkodásról lemondani a legnagyobb hiba volna.

## Nyílt-tér.

- **Bórapolás.** A hosszú téli időszak után sürgős szükséggé válik a test alapos tisztogatása és desinfectiólása. Erre nem elegendő a víz, hanem szükséges egy erős desinfectiós szappan. A legjobb szappan e célra a Berger-féle theer szappan, a Berger-féle glicerintheer szappan és a Berger-féle karbol-szappan. Kaphatók a monarchia minden gyógyszerházában. Valódit csak e védjegy alatt.

## Hirdetések.

## Gyakorlatokot

azonnal felvesz **Bóth Jenő** könyvkereskedése Kőszegen.

### Figyelmeztetés.

Figyelmeztetjük t. vevőinket, hogy **Kőszeg városa** részére kérekepárgyártmányaink képviselőre egyedül

**Heidenreich Lajos**

jogo-ult s más kereskedőknél vásárolt gépekért semiféle jóállást nem vállalunk.

**Rössler & Jauernig,**  
Aussig.

## Sütő-üzlet áthelyezése.

Értesitem m. t. vevőimet és a közönséget, hogy

### sütő-üzletemet

a Pallis-utcából áthelyeztem a **Gyöngyöscában 368. sz. alatt levő saját házamba.**

Támászkodva a közönségnek közel 10 év óta tapasztalt bizalmára, arra fogok törekedni, hogy azt továbbra is kiérdemljem s nem kiméltsem költséget, hogy sütőműhelyemet modernül s tisztán berendezhessem avögből, hogy jóízű süteményeket és kenyeret állithassak elő.

Kőszeg, 1902. évi július hó.

Számos támogatást kér

**Saufnauer János,**  
pék mester.

